СВОБОДА НАРОДАМ! СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Всеукраїнський тижневик • виходить з 1954 р. 47 (2944) • 24 листопада 2010 р.

ЧИ ВАГІТНА СЬОГОДНІ УКРАЇНА РЕВОЛЮЦІЄЮ?

У ці дні відзначаємо шосту річницю Помаранчевої революції. Тоді, у 2004 році, країна опинилась у класичній революційній ситуації – низи не хотіли, верхи не могли. «Низи» категорично не бажали жити в країні, де панувала корупція та всевладдя чиновника, де політичне керівництво вело країну не туди. «Верхи», керовані Президентом Кучмою, адекватно оцінити та визнати таку ситуацію не змогли, адже вони були занадто слабкі та розбалансовані. Авангардом Помаранчевої революції тоді стала єдина та потужна опозиція з харизматичним лідером Віктором Ющенком. Опозиція змогла зосередити людей навколо себе. І був Майдан...

Сьогодні Україною керує найреакційніша та найбільш проросійська частина влади зразка 2004 року. Перегрупувавшись, вони повернулись і одразу ж почали протягувати антинародні та антиукраїнські рішення. Зрада національних інтересів України у Криму, здача росіянам українських підприємств та цілих галузей, спроба згортання свободи слова, підвищення ціни на газ для населення, фальсифікації на місцевих виборах, Податковий кодекс... На черзі проекти Трудового та Житлового кодексів, якими громадян перетворюють у безправних рабів. На черзі чергове підвищення цін, про що постійно говорить віце-прем'єр Тігіпко. Показник підтримки влади та особисто Президента Януковича пішов у піке і, схоже, з нього вже не вийде.

Останні акції протесту представників малого та середнього бізнесу засвідчили, що спротив наростає. Можливо, це відбувається не так стрімко, проте ухвалення Трудового та Житлового кодексів має лише прискорити цей процес. До підприємців додадуться інші категорії громадян, зрештою просто мешканці будинків, яких за новим Житловим кодексом почнуть через суди виселяти з домівок великі будівельні корпорації, що й пролобіювали цей ганебний документ. Взагалі, усе, що відбувається у владних коридорах сьогодні, протягнуте великими корпораціями, контрольованими верхівкою Партії регіонів.

Якщо порівняти нинішню ситуацію з тією, яка була шість років тому, знаходимо і схожі риси, і розбіжності. Головне, що нагадує 2004 рік, – у країні знову запанував чиновник. Ще більш хамовитий та корумпований. При цьому громадяни втрачають дедалі більше прав та важелів впливу на владу і центральну, і регіональну. Цинічними виглядали слова того ж таки Тігіпка в ефірі каналу «Інтер», коли він сказав, що народ взагалі не потрібно слухати.

➲ *На стор. 2*

Мова як політична зброя

Мова – це більше, ніж механічний засіб спілкування між людьми. Це ще й основа і формотворчий вияв Духу, або – як ще кажуть – дзеркало душі людини. Люди одної мови, культури та історії творять націю, а коли нація втілюється в державну форму, то національна мова отримує статус державної.

Процес становлення української нації і боротьба за її державну незалежність нерозривно взаємопов'язані. Тому логічним і законним є статус для української мови як єдиної державної на державній території. Державна незалежність утверджується або слабне разом із боротьбою за виживання та вживання української мови на державному рівні.

Останнім часом розпочато наступ на державний статус української мови, в якому беруть участь зовнішні чинники й дорослі малороси. Вони підняли галас про надумані утиски російської мови, навіть обернули догори ногами Європейську хартію регіональних мов і мов національних меншин, роблячи з неї інструмент імперського панування на нашій території.

З небуття на арену політичної боротьби витягнуто стару теорію про існування якогось «руського надетносу», надаючи російській мові функцію нібито об'єднавчу, а іншим слов'янським мовам, як українській та білоруській, статус нижчого ступеня, тобто «нарєчія». Таку ідеологічну настанову намагалися накинути студентам Національного педагогічного університету ім. М.Драгоманова російський десант в Україні й «свої» політики в особі Табачника й Толочка. Вони провели так звану міжнародну конференцію під назвою «Українсько-російський культурно-мовний простір: від протистояння до єдності». Створюючи штучне й надумане «протистояння» між російською та українською мовами, організатори конференції пояснюють розуміння цього «єдінства» такою метою конференції: «Ідея «Російського світу»... констатує культурне «єдінство», що давно склалося та об'єднує три братні народи в єдиний суперетнос. Одним із головних маркерів цієї спільноти є російська мова... Боротьба проти російської мови має деструктивний, протиприродний характер... Це злочин перед майбутніми поколіннями громадян тих країн». Цей текст розміщено на сайті національного ВНЗ, що готує педагогів – людей, завданням яких є формувати свідомість дітей, зокрема виховувати відчуття національної приналежності.

Однак студенти ВНЗ, які уже виростають у самостійній та вільній державі, виявили свою громадянську свідомість і на декотрі з пасажів виступів агітаторів від мовної політики відповідали обурливим тупотінням. Свою негативну думку висловили і викладачі-мовники університету.

Відомий письменник і видавець Михайло Слабошпицький критикує наміри тих людей, які з мови роблять інструменти для політичної боротьби з антиукраїнською метою. Він каже, що «саме така конференція і розв'язує громадянську війну у країні. Все відбулося у руслі концепції Дмитра Табачника. Знаково, що це відбулося у навчальному закладі. Акція має політичне забарвлення, це спроба нагнути Україну перед Росією. Це пробна куля: якщо громадськість сприйме цю дискусію нормально, будуть і інші заходи».

➲ *Стор. 2*

«Шлях Перемоги» — газета, що захищає українські інтереси!

«Шлях Перемоги» — це громадсько-політичний тижневик, офіційний друкований орган Організації Українських Націоналістів (бандерівців), перший номер якого вийшов у Мюнхені 28 лютого 1954 р.

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ
СТО ДНІВ АБО СЛОН У ПОСУДНІЙ КРАМНИЦІ

В умовах реальної геополітичної загрози з боку Росії, внутрішніх викликів національній безпеці «Шлях Перемоги» здійснює інформування українців і в Україні, і за кордоном про суть і першопричини цих небезпечних процесів, подає думки відомих експертів, суспільно-політичних діячів, журналістів із цих питань, сприяє донесенню історичної правди про український визвольний рух.

Зараз газета є одним із важливих захисних «форпостів» України в інформаційній війні з московським Кремлем.

Передплатний індекс — 30504

Вартість передплати на рік — 74 грн. 28 коп.
(без урахування вартості приймання передплати в поштовому відділенні)

Передплачуйте, поширюйте, підтримуйте «Шлях Перемоги» — газету для українців!

Заява проводу ОУН

Президентові України
Януковичу Віктору Федоровичу

Вельмишановний пане Президенте!

Як нам стало відомо зі ЗМІ, у місті Харкові група екзальтованих осіб знищила пам'ятну дошку Патріархові Української Греко-Католицької Церкви Йосипу Сліпому, яка була встановлена на згадку про його перебування у 1960-х роках у колишній пересильній тюрмі («Тюремний замок»). Тепер у цьому будинку (вул. Малиновського, 5) розміщуються підрозділи міліції Ленінського району м. Харкова.

Дошка була встановлена у серпні 2005 року зусиллями громадських організацій Харкова та Світового Конґресу Українців.

Міліція, яка з'явилася на місці події, нікого зі злочинців не затримала, що свідчить про замовний характер акції. Напередодні про підготовку знесення дошки офіційно заявив пресі відповідальний секретар Комісії з питань топоніміки й охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради Олексій Хорошковатий.

У Харкові це уже не перший випадок: методично і часто плюндрують пам'ятники на честь учасників визвольних змагань, пам'ятник Шевченку, пам'ятник знищеним кобзарям, що споруджені в самому центрі Харкова. При цьому жоден із виконавців не покараний.

Світове українство, громадяни України, громадськість Харкова, віряни Української Греко-Католицької Церкви глибоко обурені діями владних вандалів і розцінюють демонстративне знесення меморіальної дошки Патріархові УГКЦ Йосипу Сліпому як чергову провокацію, яка руйнує на Харківщині засади громадянського суспільства й створює підстави для міжконфесійного і міжнаціонального розбрату.

Вимагаємо провести розслідування даного інциденту та покарати винуватців цієї антиукраїнської акції. Просимо Вас взяти розслідування даної події під свій особистий контроль.

Стефан РОМАНІВ, Голова ОУН

18.11.2010.

Освіта для багатих: Табачник ризикує піти проти Януковича

Новий проект Закону «Про вищу освіту» суперечить передвиборним обіцянкам Президента та Партії регіонів. Про це у своєму зверненні до Міністерства освіти і науки заявляє Національний комітет Всеукраїнської громадянської кампанії «МОЛОДІЖНА ВАРТА: молодь за вами спостерігає!».

Ця коаліція студентських та молодіжних організацій наголошує, що остання редакція міністерського проекту загрожує ще більш комерціалізувати освіту в Україні та може призвести до звуження права громадян на освіту та принципу доступності освіти, що закріплені у Конституції.

1. Проект Міністерства освіти дозволяє адміністраціям вищих навчальних закладів необмежено збільшувати розмір платні за навчання студентів-контрактників. Ця норма суперечить 22 та 53 статті Конституції, а також обіцянці з передвиборної програми новообраного Президента Віктора Януковича про забезпечення широкого доступу талановитої молоді до нових знань «незалежно від... фінансових можливостей батьків».

«Формулювання міністерського проекту загрожує збільшенням під час навчання плати з поправкою на індекс інфляції, а також на деякий нерегламентований ректорський «ікс», – пояснює Михайло Лебедь, член Київського регіонального комітету «МОЛОДІЖНОЇ ВАРТИ». – Сьогодні ж чинний Закон «Про вищу освіту» гарантує, що протягом усього строку навчання розмір плати змінюватись не може. Досі ця гарантія неодноразово дозволяла студентам-контрактникам вигравати у суперечках із ректоратами».

2. Проект Міністерства освіти пропонує вилучити гарантію про прийняття на перший курс за безплатною формою навчання студентів дистанційної (заочної), вечірньої та екстернатної форм навчання. Норма суперечить 22 та 53 статтям Конституції, суперечить передвиборній обіцянці Партії регіонів про пропорцію бюджетних місць у ВНЗ, суперечить і передвиборній обіцянці Віктора Януковича про законодавче збільшення кількості бюджетних місць у державних вищих навчальних закладах на 25%.

3. Проект Міністерства освіти пропонує скасувати гарантію того, що фінансування підготовки кадрів із вищою освітою має здійснюється в обсягах не менших, ніж необхідних для забезпечення 100 і 180 студентів відповідних типів вищих навчальних закладів на кожні 10 тис. населення. Норма суперечить 22 та 53 статтям Конституції, а також вищезгаданим обіцянкам із передвиборної програми Віктора Януковича.

«Обидва формулювання посягають на чи не єдині чисельні гарантії доступності освіти з чинного закону. Причому Міністерство жодним чином не пояснює, чому вважає саме так, – підкреслює Михайло Лебедь. – Узаконення подібних нововведень може у перспективі довести Україну до стану, наприклад, Білорусі, де на один державний ВНЗ – лише декілька бюджетних місць».

Інші норми проекту, як стверджує молодь, загрожують повернути високий рівень хабарництва у школи та ВНЗ на стадії вступу абітурієнтів, а також ліквідувати один зі здобутків чинного Закону № 1798-VI («щодо питань студентського самоврядування»), ухвалення якого роками добивались студентські та молодіжні організації.

Чи вагітна сьогодні Україна революцією?

Зі стор. 1

Але є й низка суттєвих розбіжностей. Перша – це відсутність потужної опозиції та авторитетного лідера, який її очолює. Лідери Помаранчевої революції зійшли на пси, а нові, загальнонаціональні, ще не постали. І це є головним викликом сьогодення. Друга розбіжність – наявність збалансованої влади. Не є таємницею, що чинна влада сьогодні грає як єдина команда. Жодних хитань. Принаймні так виглядає ззовні. Скидається на те, що вони добре затямили причину поразки у 2004 році і зробили відповідні висновки. І якщо «низи» вже не хочуть, то «верхи» поки що можуть.

Ще одна розбіжність полягає у поступовому відході на другий план опозиційних політичних партій, оскільки ініціативу перехопили громадські об'єднання та профспілки. Вважаю це недобрим знаком, оскільки лише партії в змозі ставити собі кінечну мету – заміну політичного керівництва країни. Або громадські об'єднання з профспілками мають у процесі боротьби перетворитись на нові партії, або після досягнення поставлених ними завдань (скасування того чи іншого закону, зниження податків тощо) боротьба буде припинена, а ідея революції стане профанацією.

Отже, чи вагітна сьогодні Україна революцією? Моя відповідь – так. Питання не є риторичним з огляду на останні події. Проте цей процес зараз на початковій стадії, і як кожній вагітності небхідно мати достатньо часу, щоб виносити дитя, так і українському суспільству необхідний час, щоб виплекати нову революцію. Революцію, яка усуне нарешті від керівництва державою різнокольорових жирних котів, невігласів та негідників, яка не роз'єднає, а об'єднає громадян у прагненні передусім гідно жити, яка поверне Україну до європейського шляху розвитку.

Володимир МАНЬКО

Мова як політична зброя

Зі стор. 1

Така агресивна політика росіян і їхніх слуг на мовному фронті різко контрастує з мовною політикою у багатьох державах ЄС, де корінні нації, незважаючи на активну інтеграційну політику для мільйонів іноземних мігрантів, стали голосніше говорити про збереження своєї історично складеної національної ідентичності, як-от у Франції. А Німеччина та Нідерланди готуються записати у текстах їхніх чинних конституцій державний статус німецької та голландської мови, що зобов'язуватиме всіх громадян їхніх держав, корінних та натуралізованих, знати державну мову.

У світлі цих фактів намагання Табачника-Толочка дуже нагадують потуги царських чиновників понад столітньої давності. Вони всіляко обмежували сферу української мови тільки «домашнім вжитком» й забороняли її в тих випадках, коли українська мова в літературі, піснях і п'єсах підтримувала рух до самостійності українців.

В одній з дискусійних програм на французькому радіо Жан-Клод Тріше, голова Європейського Центробанку, поділився своїми поглядами на природу грошей, яку він порівняв з природою мови, порівняв монети з буквами, які стали засобами для обміну і накопичування. Писемна мова виникла серед шумерів у Месопотамії, каже Ж.-К. Тріше, майже водночас із винайденням металевих монет, які стали засобами обміну та накопичування. Зв'язок між монетами і письмом дуже глибокий. Слова, як і гроші, слугують торгівлі-обміну на рівні свідомості... Писемна мова допомагає зберегти «вартість» адміністративну, літературну, юридичну, подібно як монети зберігають іншу форму «цінностей». Гроші виконують різні функції, ними можна зловживати, як і мова може бути носієм любові або ненависті, а також – авторитаризму чи демократії. Такі самі функції виконують гроші, й тому їх потрібно «дисциплінувати», для них треба встановлювати правила використання. І статус державності української мови виконує функцію упорядкування в духовній сфері й дисциплінує націю та ціле суспільство.

Іншими словами, мова – як і гроші – виконує не тільки механічну функцію, а має й гуманітарну місію: встановлювати демократичні й духовні стосунки між людьми, поширювати духовні цінності. Навряд чи мовна політика Табачника й Толочка допоможе зберегти мир і поширити духовні цінності в Україні. Не до єдності в суспільстві і в державі вони прямують, а навпаки – планово пропагують і провокують у суспільстві протистояння.

Андронік КАРМЕЛЮК

Скільки коштуватиме російська мова?

Експерти заявляють про втрату Україною щороку понад мільярда грн у разі ухвалення та впровадження законопроекту «Про мови в Україні».

Про це йшлося на прес-конференції в Києві, організованій ВГО Громадський рух «Не будь байдужим!» та присвяченій аналізу законопроекту № 1015-3.

«Даний законопроект є нічим іншим як документом, який законодавчо пропонує закріпити двомовність в Україні», — наголосив юрист ГО «Не будь байдужим!» Юрій Фартушний.

За його словами, вже багато говорилось про загрозу даного законопроекту українській мові, культурі, українським традиціям і звичаям, водночас мало уваги було приділено його економічній складовій. Для вивчення саме цього питання були запрошені експерти, що, як зазначив Ю.Фартушний, довели збитковість двомовності в разі її узаконення.

Так, один із експертів Анатолій Бондаренко перш за все відзначив, що йдеться навіть не конкретно про законопроект № 1015-3, «а про будь-який інший законопроект, який вводить другу офіційну мову в Україні, в нашому випадку російську».

«Введення другої офіційної мови призведе до серйозних економічних втрат у трьох напрямках. Перший — це збитки з бюджету на впровадження цього законопроекту», — зазначив експерт. За його словами, автори законопроекту «злукавили» і сказали, що додаткових витрат із бюджету не буде. «Насправді такі витрати будуть, і достатньо серйозні. По-перше, це мова документів, актів, перекладів, діловодства. Це може складати до 5% від бюджетних коштів, які витрачаються щорічно на здійснення виконавчої влади. У тих регіонах, де є не менше 10% російськомовних, це виходить не менш ніж 70 млн. грн на рік», — прокоментував експерт.

«Загалом, якщо брати тільки основні пункти витрат із бюджету, загальна сума на впровадження другої офіційної мови буде складати близько 250 млн. грн на рік, — підсумував А.Бондаренко. — Якщо підрахувати всі ці числа, то виходить, що втрати, які вже зараз можна оцінити, складають понад мільярд грн».

УНІАН

ГАНЕБНА ПРОМОВА МІНІСТРА

Костянтин Грищенко — міністр закордонних справ, але де-факто не України, як можна було б думати, а Партії реґіонів. Наша країна зараз переживає доволі специфічну партизацію: ми маємо тепер не Службу безпеки України, а Службу безпеки Партії реґіонів, не Міністерство внутрішніх справ України, а Міністерство внутрішніх справ Партії реґіонів тощо. Отже, політика здійснюється не в інтересах держави, а в інтересах вузького кола людей, об'єднаних спільністю реґіонального походження, кланових зв'язків і спільністю вельми своєрідного минулого, коли комсомольсько-чекістського, а коли й кримінального.

Ярослав ГОРЯНИН

У цьому сенсі шеф МЗС є людиною суто партійного, а не державно-національного мислення. Він завзято виконує волю визнаного вождя партії В.Януковича, а ця воля формується біографією лідера, його інтелектуальним, моральним і культурним рівнем, уявленнями про сучасну міжнародну політику тощо. А головне – солідарністю зі своїми «конкретними пацанами» всупереч будь-яким можливим державницьким міркуванням. До речі, ці міркування намагаються помітити численні ліберальні спостерігачі, які дуже сподіваються, що Янукович повторить шлях Кучми від абсолютного москвофільства до часткового. Але жодних реальних підстав для таких надій немає.

К.Грищенко виступив із програмовою промовою в Лондонському політологічному центрі — Chatham house. Її текст у російському (?!) перекладі шеф МЗС надав українській громадськості.

Обурення викликає не нестримна критика паном Грищенком попередньої влади (вона справді наробила багато неприйнятного), а його уявлення про бажану зовнішню політику України. Виправдовуючи зраду Януковичем національних інтересів України в Харкові, коли було пролонговано ще на понад 30 років перебування російського військового флоту на теренах України, Грищенко заявив, наче це розплата за те, що Україна сварилася з Росією... Ось цитата: «Харків став високою ціною, що ми сплатили за нікому не потрібні деструктивні чвари з Росією, що ми дозволяли собі роками, хоча не мали права дозволити собі навіть на один день». У цій фразі присутній весь К.Грищенко як людина і політик. Це навіть не малоросійство, це якась патологічна форма холуйства, коли високопосадовий дипломат уважає будь-які спроби обстоювати національні інтереси України неприйнятними, бо це дратує колишню метрополію. З таким міністром взагалі безглуздо мати Міністерство закордонних справ, хіба що якийсь «Московський пріказ», щоб постійно отримувати з Кремля вказівки про те, що їм у поведінці України подобається, а що ні. Але Грищенко забув сказати, що головний момент, який дратує Москву, — це існування України як нації і держави. І тільки зникнення такої нації і такої держави може остаточно задовольнити імперську пиху Росії.

За Грищенком, ми взагалі не можемо собі дозволити існувати як самостійний державний народ поряд із Росією. Отже, сам Костянтин Грищенко публічно визнав, що його головним завданням на посаді шефа МЗС Партії реґіонів є догоджати північно-східній імперії КҐБ. Адже захист інтересів і прав України Грищенко називає «божевільною росієфобією». Звісно, божевільне зрадницьке холуйство на цьому тлі для Партії реґіонів є значно приємнішим. То що ж мали думати про Україну, слухаючи промову Грищенка, британські аналітики? Яка візія України тепер буде присутньою в їхній свідомості? Пан Грищенко відповідно до його посади має часто їздити світами. Тож українство за кордоном зможе висловити йому своє ставлення до тієї зовнішньої політики, що він накидає Україні.

Грищенко торочив про зарплати і пенсії, що держава матиме змогу платити завдяки зменшенню цін на російський газ (в обмін на втрату суверенітету над частиною своєї території?), про шанс на проведення реформ (крім тотальної концентрації влади в руках донецького клану, ніяких реформ ще ніхто не бачив), про перепочинок, що Україна нібито отримала в економіці. Але чого варта влада, що не здатна навести порядок у країні, торгуючи натомість її територіями? Міністр розповідав британським аналітикам казки про «ефективну владу». Але в ці казки ніхто вже не вірить в Україні, адже українці (в тому числі на сході й півдні) на власному гіркому досвіді переконалися в некомпетентності й корисливості цієї глибоко провінційної верхівки. Невже у казки Грищенка повірять британські експерти?

Грищенко — це міністр національної капітуляції. І цього факту не може змінити його нічим не підтверджена заява: «Хочу запевнити: керівництво України чітко усвідомлює межу між тісним партнерством і втратою суверенітету». То чому ж «донецькі» не помітили цієї межі в Харкові? Грищенко ще раз продемонстрував власну політичну короткозорість таким, наприклад, одкровенням перед британцями: «Крім того, щоб бути зовсім відвертим, і як міністр закордонних справ, і як нещодавній український посол у Росії я не бачу особливих спроб геополітичного утворення». Шкода, що пан Грищенко, навіть певний час побувши послом України в Москві, так погано знає Росію та характер її державності. Чи не тому він демонструє таку феноменальну наївність і необізнаність, що ці «чесноти» цілком влаштовують Партію реґіонів?

Грищенко доводив британцям, що український народ не хоче в НАТО, мовляв, цей геополітичний напрямок ніколи не підтримували більше 30% в Україні. Але він не сказав, що всі роки незалежності в Україні здійснювалась масована, потужна антинатівська пропаганда і з боку Росії, і з боку промосковських сил усередині Української держави. На це не шкодували грошей і медіа-ресурсів. Співвідношення антинатівської і пронатівської пропаганти становило 10:1. Навіть Ющенко чомусь соромився агітувати на користь вступу України до Північно-атлантичного альянсу, не кажучи вже про його підлеглих. Більшість українців узагалі погано уявляє, що таке НАТО...

Між тим, віце-спікер Державної думи Російської Федерації Володимир Жириновський, виступаючи на телеканалі RTVI, заявив, що в 2020 році Росія стане членом НАТО. А Янукович, Грищенко та інші діячі нинішньої влади поквапилися викинути згадку про НАТО з усіх офіційних документів. Розумні люди давно попереджали, що Росія може випередити Україну на шляху до НАТО, а потім спробує назавжди закрити нам туди дорогу. Було цікаво спостерігати, як той-таки Жириновський, який ще нещодавно лякав дітей «агресивним блоком НАТО», тепер розповідає, яка це гарна організація і як там добре буде Росії.

Можна, звісно, назвати Жириновського блазнем, але це кремлівський блазень, що ніколи не скаже того, що може бути неприйнятним для Кремля. Грищенко та подібні до нього діячі не зрозуміли, що російська зовнішня політика є абсолютно цинічною й облудною. Вони в Москві бояться не НАТО, а членства України в цій структурі, бо тоді Україна стане недосяжною для російської агресії. А запропонована Грищенком стратегія умиротворення агресора є повністю неспроможною. Агресора не можна умиротворити, йому можна лише дати відсіч. Згадаймо, як Ґітлера умиротворювали в Мюнхені в 1938 р. Згадаймо, як непереможно завдяки західному умиротворенню радянський комунізм поширювався цілим світом. А потім прийшов справді великий президент США Рональд Рейган (людина з того ж самого «тіста», що й Джордж Вашингтон, і Авраам Лінкольн), назвав червоного монстра цілком заслуженим ім'ям — «імперією зла», прийшов римський понтифік Іван-Павло II, який закликав не співпрацювати зі злом, і де тепер той комунізм?..

Капітулянт — міністр Грищенко — є найгіршим очільником МЗС України за всі роки незалежності. Адже він належить до найгіршої за всі роки незалежності влади, влади, що є надзвичайно небезпечною для нашої державності.

Україна сьогодні швидко перетворюється на аналог такого собі протекторату Москви, на кшталт колишнього німецького протекторату Богемія унд Моравія, де був свій чеський президент, своя чеська поліція, свій уряд, але всі питання вирішував берлінський намісник. Спочатку то був фон Нейрат, потім Гейдріх, а потім Франк. Хто стане московським намісником у Києві? Є чутки, що деяких міністрів уряду Азарова було призначено за наполяганням Кремля і тому Янукович їх ніколи не зніме, хоча вони дуже псують його імідж. Йдеться насамперед про Дмитра Табачника.

Москва постійно нав'язує Україні «спільні» проекти, що на практиці покликані реалізовувати російські інтереси без будь-якої користі, а незрідка з відчутною шкодою для нашої країни. То чому ми не чуємо голосу Костянтина Грищенка на захист нашого національного северенітету?

На Україну знову посунули російські провокатори, всі ці затуліни, маркови, проханови, що виступають із підбурювальними антиукраїнськими промовами, а МЗС Партії реґіонів мовчить... Немає дипломатичних нот, протестів і ультиматумів. Ніхто не викликає в дипломатичне відомство України російського посла Михайла Зурабова і не закликає його до порядку та дотримання українських законів.

Грищенко дуже полюбляє удавати мудрого державного діяча, який знає щось таке, чого не знають інші, проникливого політичного мислителя, такого собі «київського Талейрана». Але насправді жодних об'єктивних підстав для такої пози він не має.

Це людина абсолютно проросійська, що дивиться на світ крізь московські окуляри. Він хотів би на кожний свій крок мати дозвіл російського МЗС, без кремлівського благословення почувається вкрай незатишно. Не дивно, що саме такий голова зовнішньополітичного відомства потрібен Януковичу. Такому шефу МЗС можна пробачити навіть страшний гріх — недонецьке походження.

А репутація України у Великій Британії після промови Грищенка зазнала відчутних втрат. Бо тепер британцям доведеться роздумувати: Україна – держава чи не держава, чи це якийсь додаток, доважок до Російської Федерації?.. Проте будь-який дипломат знає банальну істину: зовнішня політика завжди є продовженням внутрішньої політики держави. Хіба враховуючи те, що нині коїться всередині України, можна розраховувати, що назовні політика цієї влади буде патріотичною? Який президент, такі й міністри (в тому числі дипломатичні). Лише деякі наївні люди могли очікувати чогось доброго для України від партії з дуже специфічним соціальним родоводом. Питання тільки в тому, чи встигнуть патріотичні сили докорінно змінити ситуацію в нашій державі раніше, ніж панівне нині угруповання зробить з України національне згарище... ШП

Передплати газету «Незборима нація»!

Видання Історичного клубу «Холодний Яр» може стати неоціненим другом вчителя, школяра, студента, історика, краєзнавця, кожного, хто цікавиться героїчною і трагічною історією нашої Батьківщини.

«Незборима нація» — газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України. Її можна передплатити у будь-якому відділенні пошти.

Передплатний індекс 33545.

Не забудьте передплатити «Незборимy націю» і для бібліотек та шкіл тих сіл, з яких ви вийшли.

В ЕФІРІ — «НАЦІЯ»

За сприяння Організації Українських Націоналістів на хвилях радіо «Промінь» виходить радіопрограма «Нація».
Гостями студії є відомі політики, історики, письменники, громадські діячі.
Слухайте її щонеділі
о 17 год. 45 хв.
Також радіопрограма транслюється для української діаспори на хвилях Всесвітньої Служби радіо «Україна».

«НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ» ДМИТРА ТАБАЧНИКА

Закінчення. Поч. у ч. 46

Свідомість «свідомих» росіян цілком герметична: вона наглухо закрила себе від позитивного сприйняття традицій українства. Хоча здавалось би, якщо ми хочемо зрозуміти носіїв української ідентичності, то це дійство розуміння може бути лише результатом комунікації. Але давайте поглянемо, що означає комунікація на цьому первинному рівні конституювання людської самості, що ми її назвали ідентичністю.

Насамперед, потрібно захотіти «впустити» в себе, у свою свідомість українське чи російське як своє рідне. Потрібно, щоб була якась первинна налаштованість на поступки тому, що вже є розумінням важливості того, що «впускається». Себто людина повинна відмовитись від чіткості, чистоти свого національного «я», від його не змішування (за принципом «або – або», чорне – біле), і, навпаки, вона повинна свою непроникливість замінити на стан взаємопроникливості. Саме за цієї умови певним національним чином заангажований індивід може, не опираючись, навчитись чогось у іншого, а значить, і поріднитись із ним. Але, у свою чергу, це означатиме, що людина повинна бути готовою до зміни своєї ідентичності хоча б частково. Складність полягає у тому, що сформована ідентичність є явищем досить консервативним у своїй постійності, природа її не інструментальна, а швидше субстанційна. Порозуміння найкраще вдається на поверхневому рівні, але чи воно справжнє? І хоча ми говоримо, що повинні чути один одного, повинні бути толерантними, ця максима, видається, не підходить до даного випадку. Це той глибинний рівень, де почути, зрозуміти означає відмовитися від своєї самості (ідентичності). Отже, частина «свідомих» росіян у принципі не може піти на таку часткову зміну ідентичності, бо для них, крім всього іншого, це ще і пониження свого соціального й національного статусу: вони ж бо із «еліти» перетворюються на «плебс».

Попередня історія дозволила «креолам» (хоча чому дозволила? Вони її такою й витворили для себе) жити в Україні, тобто на територіальному рівні бути навіть її патріотами, але не зауважувати чи навіть зневажати інший вимір патріотизму: любов до традицій українства (мови, національної пам'яті). Для цих людей справді існує поняття «Україна». Але це «порожне» поняття, воно не наповнене якоюсь «українськістю». Для них Україна – це справді, як писав І.Франко, «безмірна та пуста і дика площина», на якій вони ніби вперше починають творити, вже в умовах політичної незалежності, свою нову російську Україну. І то не біда, що набір звуків у цьому слові звучить як Україна, головне, що сутність-то наша, незмінна, аналогічна Росії. Об'єктивно, незважаючи на всі промови, інтерес Табачника полягає в тому, щоб залишити Україну в межах маргінально-провінційного статусу у складі російської нерозчленованої релігійно-культурно-національної єдності, загальмувати конструювання представниками української нації нового стану самоусвідомлення своєї культурної, мовної, історичної і, врешті, цивілізаційної іншості, не допустити подолання універсалістських претензій «общерусской» ідеологічної доктрини.

Як на мене, то Президент Віктор Ющенко, діяльність якого так не подобається Д.Табачнику, чудово розуміючи, що Україна не може довго існувати, залишаючись клаптиковим і тому випадковим державним утворенням, глибинно не закоріненим у правду своєї осібності, почав проводити політику, яку ми умовно назвемо «політикою центрування». Усі ці окраїни-україни – московська (Малоросія), польська (Галичина) і, може, південна, вона ж почасти татарська – повинні мати свій новий центр (політичний, культурний, мовний) і лише щодо нього визначати смисл свого існування. І це своєрідне завдання-максимум. За правління В.Ющенка справді розпочалася реалізація цього великого проекту, в результаті якого Україна мала б перестати бути штучною сумою окраїн інших центрів. Але реалізація такого проекту доцентровості – по-перше, розтягнутий у часі процес і, по-друге, це те, що може бути зреалізоване лише в боротьбі. Велика кількість людей ще не може мислити себе інакше як у складі великої російської культурної та мовної спільноти, хай і в провінційному статусі (польський фактор, на щастя, відпав). Наступна теза: такий проект має зреалізовуватися у результаті постійного і цілеспрямованого виховання та формування української національної свідомості. Фактично цей новий центр насамперед існує в свідомості громадянина. І існує він там не просто як холодне, об'єктивне знання, що цей центр вже є чи має бути. Усі виховні сили повинні бути спрямовані на те, щоб

людина ототожнила себе з ним, щоб вона сказала: «Це мій особистий центр, це складова моїх переконань, які я, якщо на те буде потреба, готова захищати (тобто фактично людина визнає свою приналежність до нової ідентичності, що втілюється у новій національній самоназві: «я – українець» по-суті, а не лише формально)».

Чи залишиться Україна «прохідним двором» для втілення чиїхось геополітичних інтересів, чи зрештою зуміє ствердити свою самодостатню сутність, залежить зараз як від тих громадян України, що вже ідентифікували себе з нею й мають амбітні бажання стати кимось у світі націй. Отже, все починається зі звичайних громадян, залежить від рівня розвитку їх національної самосвідомості (тепер уже незалежно від етнічного походження – самосвідомості нації). Від того, чи створять вони цю нову реальність у своїх душах (по-іншому, це ще інколи називається «стати самими собою» чи «прийти до себе», тобто відкрити в собі новий національний світ та ототожнити себе з ним), залежить, чи станемо ми тією новою єдністю, крізь яку, не зауваживши її, пройти неможливо.

Яка ж структура цього нового центру, що виступає як колективна складова людської ідентичності? Насамперед, вона твориться не за рахунок ліквідації національного моменту у представників неукраїнського етносу. Нова ідентичність (як ідентичність нації) постає над десятками етнічних ідентичностей тих народів, що населяють Україну. Та, власне, це той набір спільних цінностей, що становлять структуру нової ідентичності і вже виписані у Конституції України (незалежно від етнічного походження кожен майбутній громадянин держави повинен знати й поважати Конституцію, підтримувати незалежність держави, знати державну мову, елементарний курс історії, поважати державну символіку тощо).

Але тут ми входимо у галузь інтересів «креольської» еліти. Одне панівне повинне бути замінене іншим панівним, отже, ми виходимо на поле об'єктивної боротьби. Бо це ж російська мова виступала і продовжує виступати мовою міжнаціонального спілкування. Бо це ж совєтська модель історичної пам'яті продовжує панувати у свідомості мільйонів громадян незалежної України. І як тут не згадати про оті спроби Табачника організувати спільну комісію з українських та російських істориків, щоб не допустити на рівні шкільних підручників створення осібної від російської нашої, української, моделі історичної пам'яті. Легко нова ідентичність не запанує. Може, це й песимістично, але повторимо ще раз: нас, на жаль, чекають довгі роки виховання й боротьби!

Та як би такі ідеологи «креольства», як Д.Табачник, не приховували свої часткові російські національні інтереси під виглядом загальних та універсальних, потрібно зрозуміти, що отой локальний, національний принцип поділу світу і є, мабуть, його універсальною характеристикою, що дієво засвідчує свою вищість. Українці вже давно стали на шлях творення цієї соціальної й політичної частковості, іменя якій – «нація». У кожної із таких часткових одиничностей як нації є свої загальнообов'язкові «правила гри», що поширюються зазвичай лише на членів тільки цієї нації. І метою національної складової об'єктів соціалізації є саме виховання стану нерефлективного ототожнення з цими спільними правилами національного буття.

Мені видається, що ось це проблемне поле українськості, в межах якого так активно працює Д.Табачник, і є головне. І ті ідеї, що є в його статтях, по-своєму відображають, розвивають, ілюструють один із можливих напрямків подальшого розвитку «проекту Україна». Для нього вона справді повинна залишитись «проектом», ну а для нас, «свідомих» українців («свідомітів» на партійному сленгі табачників), вона повинна стати реальністю.

В'ячеслав АРТЮХ

Дискусії з молоддю про майбутнє України

Соціально катастрофічне XX століття було особливо жорстоким до сучасної України. У пеклі Першої та Другої світових воєн загинули десятки мільйонів українців. Однак радянська імперія, реалізуючи свої плани в розбудові єдиного радянського народу — покірної сірої біомаси, методами Голодоморів і політичних репресій винищила більше українців, аніж загинуло за час згаданих воєн. Але знищення людей радянськими методами здійснювалося вибірково. Свій репресивний апарат радянські керманичі спрямували саме на найактивніших і талановитих представників українського народу, оскільки розвиток і прояв індивідуальних якостей людини ідеологією розбудови всесвітнього комунізму не був передбачений і вважався вкрай шкідливим. Цілеспрямовано знищувалися не лише індивідуальні риси окремої людини, а й національні та етнічні ознаки ідентичності всіх народів СРСР, які відрізнялися від великоруської (московської) панівної нації.

Потрібне не одне десятиліття важкої праці з молодим поколінням українців для природного відновлення у нього відчуття особистої та національної честі й гідності, деформованого репресіями радянської тоталітарної системи.

Після того, як разом із сімнадцятирічним представником «Студентського братства» Віталієм Бунчуком, колишнім членом «Учнівського братства», ми проїхалися південними теренами України (міста Миколаїв, Херсон, Одеса, Южне) з презентацією моєї книги «Моя боротьба за мову», ініціюючи створення осередків «Учнівського братства», спілкуючись із учнями та керівниками шкіл, у мене значно зросло почуття оптимізму в роздумах про майбутнє України.

Особливий підйом я відчув після відвідування школи № 1 імені Олега Ольжича у Миколаєві (директор Микола Матіюк), Миколаївського муніципального колегіуму (директор Сергій Січко) та навчально-виховного об'єднання імені В'ячеслава Чорновола в місті Южному Одеської області (директор Тарас Прокопечко).

Незважаючи на свій зовсім юний вік, учні цих шкіл вступали зі мною в дискусії, демонструючи своє особисте уявлення про майбутнє України. Саме копітка й наполеглива праця таких педагогів, як М.Матіюк, С.Січко і Т.Прокопечко, які власними зусиллями у своїх навчальних закладах підняли рівень освіти та патріотичного виховання школярів на голову вище решти інших українських навчальних закладів, і розбудовує фундамент майбутньої України.

Крім названих шкіл та інтернатів, презентація книги проводилась у філії Києво-Могилянської академії у м. Миколаєві. Цей захід відбувся незаплановано, спонтанно, на запрошення одного зі студентів цієї філії (що свідчить про щире прагнення до національної самоідентифікації принаймні окремих представників молодого покоління).

У Центральній міській бібліотеці імені Лесі Українки м. Херсона на презентації книги серед представників громадських і політичних організацій редактор газети «Новий Херсон» та тележурналісти обласного телебачення взяли в мене інтерв'ю про особливості мого методу відстоювання свого конституційного і природного права на всебічний розвиток та функціонування української мови як державної, про перспективи і методи розбудови України як національної держави.

На презентацію книги в «Українському клубі» міста Одеси одесити запросили приватний обласний телеканал «Гарт», журналісти якого також спілкувались зі мною з тих самих питань, що й херсонське телебачення. Особливо позитивне враження склалося про потужну оптимістично налаштовану молоду українську громаду Одеси та членів «Українського клубу», в якому проводилася презентація книги.

У виступі я звернув увагу на те, що під час проголошення незалежності України окупаційна радянська адміністрація не була усунута від керівництва держави і тому її представники та спадкоємці досі продовжують керувати Україною методами радянської імперії. Зрозуміло, що, увімкнувши зелене світло народному руху за проголошення незалежності України, радянські чиновники не ставили собі за мету розбудову України як національної держави, інтереси їх були набагато меркантильнішими — розікрасти державне майно, тобто конвертувати свої посадові повноваження у майнові статки.

Тому ставку варто робити на молоде покоління, яке, виростаючи в більш вільних умовах, аніж попередні, не дозволить себе загнати у психологічно-економічне ярмо, в якому все життя на розвиток московської імперії батрачили батьки та діди.

Сергій МЕЛЬНИЧУК

УКРАЇНСЬКА ТРАГЕДІЯ. СТИРАННЯ ПАМ'ЯТІ

Інформаційна блокада була важливим інструментом реалізації Голодомору як геноциду в Україні. Проникнення за кордон інформації про масову голодну смерть людей могло не лише зіпсувати міжнародний імідж Радянського Союзу, який саме на початку 1930-х років почав активно налагоджувати дипломатичні стосунки із державами Заходу, але й вилитися у спроби допомогти голодуючим. Саме значний міжнародний розголос голоду 1921-1922 років дозволив надати постраждалим суттєву допомогу, врятувати багатьох від голодної смерті. У 1932-1933 роках це не повинно було повторитися. Приречені Сталіним на смерть через голод мусили померти. Тож військова облога територій, яка мала за мету не дозволити вирватися із голодоморного гетто, ефективно доповнювалася стіною мовчання, за яку не повинно було проникнути жодне слово правди.

Володимир В'ЯТРОВИЧ

Усе ж у 1932 році з'явилися публікації британських журналістів Гарета Джонса з лондонської «Таймс» та Малкольма Маггериджа з «Гардіан», які на свій страх і ризик здійснили подорож українськими селами, щоб розповісти про жахливі сцени побаченого голоду. У відповідь Радянський Союз завдав серйозного інформаційного удару. Як ефективний інструмент використано відомого американського журналіста із газети «Нью-Йорк Таймс». Лауреат Пулітцерівської премії 1932 року Волтер Дюранті, який неодноразово відвідував СРСР і, як він сам зізнався у приватних розмовах, достеменно знав про страшний голод, публічно заперечив його і назвав вигадкою.

Сталінське «В СССР голода нєт!», озвучене вустами Дюранті, прозвучало переконливо для багатьох західних політиків. Тим паче, що вони хотіли повірити цим словам, аби якомога швидше налагодити «взаємовигідні економічні відносини» з державою, готовою за безцінь продавати відібране у селян зерно й у величезних кількостях закуповувати промислове обладнання.

Радянські органи безпеки пильно стежили за німецьким, італійським та японським консулами, які цікавилися ситуацією в Україні і могли передати інформацію про голод за межі СРСР. Крім того, чекісти вміло проводили «злив» потрібної їм інформації. У серпні 1933-го в супроводі трьох інших французьких політиків Україну відвідав колишній прем'єр Франції Едуард Ерріо. Цей візит розглядався як важливий крок піар-кампанії, що мала засвідчити ефективність форсованих сталінських реформ. Тому радянські послідовники графа Потьомкіна працювали і вдень, і вночі.

Згідно з інформаційними повідомленнями Одеського обласного відділу ГПУ, французькі політики весь час перебували під пильним наглядом чекістів, які визначали їх маршрут, влаштовували для них зустрічі зі «щасливими колгоспниками». Селяни розповідали про своє «сите життя»: їм видають на день 15 кг хліба, крім овочів та фруктів, вони мають право на сад, город, рогату худобу, одержуючи для неї корм, а гарячу їжу для колгоспників керівництво привозить просто в поле. Аби переконати, що жодних труднощів із харчами немає, колгоспники демонстрували «переповнені зерном комори». А на завершення «щасливі українці» подарували французам українські вишивані сорочки та рушники, які, очевидно, мали символізувати, що колгоспники ситі не лише хлібом, але й багаті духовно завдяки своїм національним традиціям. У результаті чекісти у звітах задоволено констатували, що пан Ерріо висловлював захоплення побаченим на урочистих прийомах і вносив відповідні нотатки у свій записник. Французькі журналісти відправили у свої редакції репортажі, під якими цілком могли підписатися і самі чекісти.

Жорстка інформаційна блокада довкола страшного голоду тривала й опісля.

Тепер її головною метою стало приховування величезних масштабів злочину. Різке зменшення кількості населення у той час було помітним усім. Колгоспник Микола Рева у своєму листі до Йосифа Сталіна, яким він наївно хотів відкрити очі «вождю народів» на голод, розповідає, що в 1941 році до школи мали йти лише троє першокласників. Очевидно, це зменшення не могла не відзначити статистика. Тому призначений на січень 1937 року перепис населення жорстко контролювався НКВД. Незважаючи на це, результати перепису не влаштовували комуністів: відображені втрати населення все одно були надто великими. Тому дані спочатку засекретили, згодом значну частину знищили. Потому ліквідували й виконавців перепису — їх звинуватили у змові і шкідницькій антирадянській діяльності.

У 1941 році в Києві знищено тисячі справ Наркомату охорони здоров'я з початку 1930-х років, які, очевидно, могли містити інформацію про голод. Не повинно було залишитися жодного документального матеріалу з інформацією про цю трагедію. У результаті сьогодні вціліли майже винятково таємні документи — радянська влада вважала свої грифи таємності надійною гарантією недоступності інформації, то й не нищила їх.

Пам'ять про Голодомор мала бути стерта не лише з офіційних документів, але й з пам'яті свідків трагедії. Тому чекісти жорстоко переслідували усіх, хто намагався утримати цю пам'ять чи, тим паче, передати її комусь. За згаданий вище лист колгоспник Микола Рева отримав шість років ув'язнення. Його справа в архіві СБУ далеко не єдина — протягом 1930-1940-х років людей засуджували до кримінальної відповідальності за будь-яку згадку про Голодомор, усну чи письмову. У справах таких «наклепників» знаходимо «докази злочину»: листи, зокрема адресовані Сталіну, вірші чи щоденникові записи. Доказом антирадянської агітації стали виявлені у жителя Батурина Миколи Боканя фотографії, одна з яких, датована 3 квітня 1933 року, містить промовистий напис «300 днів без шматка хліба».

Одна з останніх подібних справ із 1945 року. Колишню учительку Олександру Радченко заарештували на підставі щоденника, який вона вела з 1926 року. «Мета моїх записів, — пояснювала вона на суді, — присвятити їх дітям. Я писала, що через 20 років діти не повірять, що такими жорстокими методами будували соціалізм. На Україні в 1930-1933 роках український народ переживав страхіття». Але й через дванадцять років після Голодомору лише за загадку про нього Олександру Радченко засудили до 10 років позбавлення волі.

Чекісти були впевнені, що пам'ять про Голодомор, стерта з документів та спогадів свідків, зникла назавжди. І один із наймасштабніших злочинів в історії людства — геноцид проти українців — надійно захований. Проте тисячі українців, що пережили трагедію, опинилися поза межами досяжності радянської безпеки. Вони отримали можливість розповісти світові правду, а тому стали небезпечними для комуністичного режиму.

P.S. Стаття написана на основі розсекречених документів з архіву СБУ про Голодомор. З оглядами цих матеріалів можна ознайомитися у книзі «Голодомор 1932-1933 в Україні за документами ГДА СБУ. Анотований довідник» (упорядники: В.Даниленко (відп. упорядник), Л.Аулова, В.Лавренюк. Видано Центром досліджень визвольного руху спільно із ГДА СБУ в листопаді 2010 року). ШП

Професор Стенфордського університету: «Український голод був геноцидом»

На сторінках свого останнього дослідження «Сталінські геноциди» відомий американський історик, професор Норман Наймарк, — академічний авторитет якого спирається на роботу в найвідоміших університетах США: Гарвардському та Стенфордському, — звинувачує Сталіна в кількох актах геноциду, серед яких Голодомор.

Про це пише історик Володимир В'ятрович, науковець Українського дослідницького інституту Гарвардського університету, у своїй рецензії на книгу.

«Аналізу конкретних випадків геноциду передує ґрунтовний розділ про походження цього терміна, його становлення у міжнародній правовій практиці, — пише В.В'ятрович. — Норман Наймарк вважає, що дуже чітке розмежування категорій жертв злочину є непростою справою. В історії частими є випадки, коли соціальні та національні категорії, що піддавалися знищенню, накладалися. Український Голодомор, на думку Наймарка, є класичним прикладом цього».

«Українське селянство, — цитуємо професора Наймарка, — було під подвійною підозрою: як селяни — контрреволюційний і безнадійно відсталий для більшовиків клас — і як українці, чий націоналізм дратував Сталіна».

Сталін не ставив собі за мету знищити всіх українців, але чітко планував провести їх денаціоналізацію, перетворити на радянський народ. Кремлівське керівництво було переконане, що українське селянство є ворожою групою, яка має бути знищена. «Цього було достатньо для радянського керівництва, — пише Наймарк, — цього має бути досить, аби зробити висновок, що український голод був геноцидом».

Американський історик наводить й інші приклади «Сталінських геноцидів», яким присвячені окремі розділи книги: розкуркулення, переселення (депортації) націй (зокрема татар, чеченців, інгушів, народів Прибалтики), Великий терор.

Книга Нормана Наймарка «Сталінські геноциди» вийшла цього року у видавництві Прінстонського університету в серії «Права людини і злочини проти людства».

Нагадаємо, що услід за Україною низка країн світу визнала Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом. Натомість Президент України Віктор Янукович заперечує, що масове вбивство українців голодом у тридцятих роках було геноцидом. Громадськість переконана: остаточне і безповоротне засудження злочинів тоталітарного режиму в Україні, і найбільшого з них — геноциду 1932-1933 років, — запорука незалежного демократичного майбутнього.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху

Свічка пам'яті

У суботу, 27 листопада, вся Україна й увесь світ вшановуватимуть пам'ять мільйонів жертв Голодомору 1932-1933 років.

Це безпрецедентний злочин у світовій історії. Бо штучний голод був спрямований не лише на фізичне знищення українців. Комуністичний режим прагнув позбавити українську націю її волелюбного духу, її ідентичності, зламати їй хребет. Поставити знесилених голодом, страхом та відчаєм українців на коліна. Стерти генетичну пам'ять народу. Викорінити навіть думки про свободу та власну державу.

Мільйони загиблих. Десятки мільйонів ненароджених. Понівечені людські долі. Виснажена душа українського народу. Немислимий масштаб цієї трагедії. Ім'я їй — Голодомор. Її суть — геноцид.

Україна та світ схиляють голову у скорботі.

Ми не забули.

Ми пам'ятаємо.

Звертаємося до церков та релігійних організацій із проханням провести панахиди й узяти участь у жалобних заходах зі вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років.

Сподіваємося на вияв активної громадянської позиції журналістів: висвітлення історичної правди про Голодомор-геноцид, оприлюднення історичних матеріалів та архівних документів, показ документальних фільмів, щоб тема Голодомору-геноциду стала провідною у випусках газет і журналів, на телебаченні, радіо і в інтернеті впродовж поминального тижня і 27 листопада.

Звертаємося до керівників освітніх закладів, вчителів підтримати загальнонаціональну традицію та провести у поминальний тиждень 22-26 листопада «Урок пам'яті».

Закликаємо політичні партії, громадські організації та інші Інституції громадянського суспільства на аполітичній основі, за відсутності партійної чи іншої символіки, під національними прапорами з жалобними стрічками в Києві та в регіонах 27 листопада 2010 року приєднатися до загальнонаціональної хвилини мовчання та акції «Запали свічку».

Закликаємо всіх людей доброї волі, незалежно від національності, громадянства, віросповідання, усіх, хто поділяє біль та скорботу українського народу, 27 листопада о 16-й годині запалити свічку за душі тих, кого забрав Великий Голод 77 років тому.

Вічна їм пам'ять.

Громадський комітет із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-33 років в Україні

РЕЙД У БЕЗСМЕРТЯ, АБО ЧИ ВАРТІ МИ НАШИХ ГЕРОЇВ?

Сьогодні в науковому і громадському житті нашої держави часто звучать слова про витоки українського патріотизму, про потребу сконструювати якусь сучасну українську «політичну» націю. А ідеологічним підґрунтям цієї конструкції пропонують зробити весь набір героїчних вчинків нашої тисячолітньої історії: від княжих дружинників і козацтва до «героїв громадянської війни» і партизанів Другої світової.

Геннадій ІВАНУЩЕНКО, директор Державного архіву Сумської області

При цьому зазвичай не береться до уваги: чи слугували українським інтересам ці, хай навіть найяскравіші, зразки людської хоробрості і самопожертви. Тому і опиняються часто в одному списку, призначеному до вшанувань, люди, які в реальному житті були запеклими ворогами.

Щоб уникнути таких непорозумінь, давайте подивимось на українську історію українськими очима, а свій погляд зупинимо на козаках Армії Української Народної Республіки, які відстоювали волю України на початку XX століття.

Рік 1921-й. Війна за незалежність, що тривала чотири роки, практично завершилась поразкою. Україну поділено між Польщею та Росією. Уцілілі залишки армії Української Народної Республіки було інтерновано в табори Польщі та Румунії. Холод, голод, хвороби...

У Східній Україні продовжується більшовицький терор. Грабують села, непокірних відправляють у концтабори, розстрілюють заручників. Більшовицька «продразверстка» перетворюється на жахливе пограбування українців. Цілі села, що не спромоглися чи не захотіли внести продовольчі побори, знищувались і випалювались. У відповідь наростає повстанський рух українських селян. За матеріалами обласного архіву на території нинішньої Сумської області та деяких районів сучасної Чернігівської, у період з 1919-го по 1923 роки діяло близько 150 антибільшовицьких повстанських загонів. Особливо активно народні месники партизанили на Роменщині, Конотопщині, Лебединщині, в глухівських, шосткинських, кролевецьких лісах. За свідченнями більшовицького полководця М.Фрунзе, всього у 1921 році в Україні діяло близько 40 тисяч повстанців.

У таких обставинах Головний отаман Армії УНР Симон Петлюра організовує рейд по тилах червоних у складі трьох військових груп — Волинської, Подільської і Бессарабської — сподіваючись на новий спалах повстань і використання сприятливого моменту для звільнення України. Бессарабська зазнала поразки, щойно перетнувши кордон. Подільська група під командуванням полковника Палія-Сидорянського пройшла 1500 км аж під Київ і щасливо повернулася. У жовтні-листопаді 1921 року останньою переходить кордон найчисельніша — Волинська група (офіційна назва — Українська Повстанська Армія) під безпосереднім командуванням генерал-хорунжого армії УНР Юрія Тютюнника. Була вона найбільшою, але найгірше озброєною (на 800 вояків — 400 гвинтівок, 8 кулеметів, 120 ручних гранат). Єдине, чого було вдосталь у повстанців, — це патріотизму і любові до України. Ці люди, виснажені по таборах ще до походу, пройшли в щоденних боях з 3-го по 20 листопада понад 600 км від західних кордонів і майже до Києва (не дійшли 25 км). Характерно, що більшість із них — безвусі юнаки, хоча траплялися і винятки, як, наприклад, Сергій Прокопович Тимошенко з с. Базилівки, нині с. Крупське Конотопського району. Він був відомим архітектором, інженером: спроектував і збудував лінії залізниці Льгов-Роданово, Федорівка-Скадовськ, Ям-Бахмут-Микитівка, Гришино-Рівне. Отримав понад 10 нагород, зокрема — за проекти шпиталю для Казані, церкви для Харкова, каплиці-усипальниці в м. Лубнах, надгробку на могилі композитора М.Лисенка. У роки Української революції — Харківський губернський комісар Центральної Ради. 1917 року у складі делегації УЦР брав участь у переговорах з урядами Дону та Кубані. У 1919-1920 роках — міністр шляхів у кількох урядах УНР. Саме тоді, коли на заклик українського уряду до Зимового походу в основному пішла молодь, до них приєднався і Сергій Прокопович. «Хай серед простих вояків буде хоч один міністр», — так пояснював він мотиви свого вчинку. Пізніше, в 1927-1928 роках, він став ректором Української господарчої Академії в Подєбрадах (тоді — Чехословаччина), вченим зі світовим ім'ям.

Повстанці повертали селянам відібраний більшовиками хліб. Лише в Житомирі тютюнниківці звільнили з радянської тюрми 470 селян-в'язнів, які відмовлялися здавати хліб. Російсько-більшовицькі війська поповнювали тисячами нових солдатів, що прибували з Півночі. Вони мали вдосталь набоїв, кулеметів, бронепоїзди і тому займали головні шляхи. Українські повстанці змушені були маневрувати бездоріжжям під дощем і снігом. Люди падали з ніг. 18 листопада в селі Малих Миньках поблизу містечка Базара на Житомирщині на них напали близько трьох тисяч червоних кіннихтників бригади Котовського. У жорстокому бою загинула третина Волинської групи, а понад 500 козаків і старшин потрапили до більшовицького полону. Перед розстрілом першу групу полонених вишикували і запропонували життя ціною зради. Ніхто не пішов служити ворогу. Над приреченими лавами воїнів у небо злетіло: «Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля...» Це заспівав козак Степан Щербак, а за ним підхопили інші. Кулемети почали сікти ряди героїв. Їх було 360.

***

Минули десятки років. На цьому та багатьох подібних прикладах героїзму та вірності Україні було виховано кілька поколінь патріотів. Сьогодні зусиллями президента історичного клубу «Холодний Яр» Романа Коваля в центральних архівах знайдено анкети розстріляних учасників рейду. Після першої публікації до Романа Миколайовича озвалась молодша сестра того самого Щербака... «Степан дуже хотів, щоб я стала вчителькою математики, — згадує вона. — Перед тим, як він пішов на війну захищати Україну, — подарував мені підручник. Зараз він у мене в руках, я все життя викладала математику в школі, а нині на пенсії».

У хвилини тривог, сумнівів і моральних випробувань, коли для когось на мить блиск примарної вигоди засліпить Обов'язок перед Вітчизною і Честь, згадаймо про них... Про тих, які воліли померти під українським сонцем. ШП

Микола Федина-«Лобода»

Незважаючи на наявність книги, присвяченої збройній боротьбі Організації Українських Націоналістів та Української Повстанської Армії у Кам'янка-Бузькому районі Львівської області, структура і кадровий склад підпілля на цьому терені залишаються фактично невідомими. Зокрема, це стосується і довголітнього провідника ОУН Кам'янецького надрайону «Лободи».

Микола Федина народився 1919 р. у глухому закутку тодішнього Кам'янка-Струмилівського повіту — селі Полоничній. Формування особистості відбувалося традиційно для тодішньої галицької молоді: в умовах полонізаційної політики влади зростала національна свідомість, активно діяли культурно-просвітницькі товариства, розгортала діяльність підпільна Організація Українських Націоналістів. До неї долучилися і юнаки з Полоничної, зокрема М.Федина. Уже в період першої радянської окупації він діяв у підпіллі на посаді зв'язкового між повітом і округою.

За кілька років активної праці в Організації він вибився на провідні ролі в ОУН Кам'янецького повіту, де був відомий під псевдонімом «Лобода». У 1944 р. займав посаду організаційного референта повітового проводу. Коли навесні 1945 р. повіт був реформований у надрайон, він далі залишився на цій посаді і, відповідно, став заступником надрайонного провідника.

Протягом 1944 р. М.Федина, як і все підпілля Кам'янеччини, працював над формуванням відділів УПА, забезпеченням їх кадрами, військовим спорядженням, одягом, харчами. Зокрема, тут були організовані і діяли сотні «Перебийніс» (командири «Лис», «Летун», «Мрія», «Дорошенко» і «Шумський»), «Криланчі» (командири «Гамалія» і «Беркут»), «Комарі» (командири «Монета» і «Гордієнко»), сотні командирів «Орла» і «Побратима», курінь «Ударника». 15 листопада 1944 р. у бою біля присілка Маращанок (тепер Буський район) М.Федина був поранений в ногу.

Коли Ярослав Литвин-«Карат», який очолював ОУН Кам'янеччини від 1940 р., загинув (це

сталося 11 травня 1945 р. між селами Дальнич і Товмач Кам'янка-Бузького району), то М.Федина-«Лобода» зайняв його місце і керував надрайоном майже чотири роки — аж до своєї загибелі. Можливо, також користувався псевдонімом «Нестор». Йому підлягала підпільна мережа чотирьох районів (за тодішнім радянським і, відповідно, підпільним поділом): Кам'янка-Бузький, Куликівський, Новояричівський та Новомилятинський. З членів надрайонного проводу ОУН відомі референти Служби безпеки Петро Коваль-«Вільшаний» (1945-1946), Степан Петрушевич-«Зет» (1946-1947) та «Торчин» (1947-1948; ім'я невідоме, родом зі с. Перв'ятичів на Сокальщині), референт УЧХ Марія Климів-«Оксана» (1945-1946, сестра Івана Климіва-«Легенди»), військовий референт Михайло Хвалібота-«Бородатий» (1946-1948). Можливо, пост референта пропаганди займав Іван Кирилів-«Кучерявий» (загинув 3 липня 1946 р.).

В українських архівах збереглося чимало документів із діяльності підпілля ОУН на Кам'янеччині за період 1945-1949 рр., які демонструють результати праці, зокрема, і М.Федини, але це тема для окремого серйозного дослідження.

Підпільним Українським Червоним Хрестом (УЧХ) Куликівського району керувала від 1944 р. уродженка села Лучиць на Сокальщині Марія Ляш-«Наталка». Через деякий час після знайомства з М.Фединою вони одружилися і намагалися перебувати разом. Зрештою, разом і загинули.

За даними радянських документів, 1 лютого 1949 р. об 11-й годині чекістсько-військова група Куликівського райвідділу МҐБ виявила в полі в 1 км від с. Великих Передриміх (тепер Жовківський район) криївку з підпільниками, які вчинили збройний спротив і в перестрілці загинули. У вбитих вилучено два ручних кулемети, чотири автомати, шість пістолетів, одиннадцять гранат, бінокль, чотири друкарські машинки, ротатор, документи, підпільну та довідкову літературу (зокрема, книги з анатомії, хірургії, фармації тощо). У криївці також були знайдені канцтовари і ліки — 200 тисяч таблеток пеніциліну, сім ампул вакцини проти укусу гадюки і сказу, три ампули вакцини проти правцю. Повстанські документи подають місце впавшої криївки як поле між селами Блициводами і Смерековим. Це не суперечить даним радянських органів, але уточнює їх — подія сталася в 1 км на захід від с. Великих Передриміх, на полі біля хутора Білої Глини. Крім «Лободи» та «Наталки», тоді загинули ще троє підпільників. Кілька слів про них.

Ґригорій Ґедзь (Ґедз)-«Польовий», 1914 р. н., походив зі с. Жовтанців (тепер Кам'янка-Бузький район), від 1946 р. очолював провід ОУН Куликівського району.

«Віра» (ім'я та прізвище наразі невідомі) — шеф надрайонної техланки (друкарні). У 1945 р. вона працювала у редакції повстанської газети «Стрілецькі вісті», була нареченою окружного референта СБ ОУН Равщини Дмитра Думича-«Гая».

Михайло Хвалібота (Фолібота)-«Бородатий»-«Лис». Народився у 1915 році у с. Реклинці (тепер Сокальський район), у 1943-му пішов в УПА на Волинь, де із рядового вояка після декількох боїв став командиром роя, згодом чоти і сотні, отримав ступінь підхорунжого. Повернувся на Львівщину навесні 1944 р. і включився у творення відділів УПА Львівської воєнної округи «Буг». Організував, вишколив і очолив сотню «Перебийніс», якою командував до вересня 1944 р., а тоді через важку хворобу відійшов на лікування. Видужавши, у листопаді того ж року очолив курінь УПА «Галайда» і одночасно Сокальський тактичний відтинок УПА. Під командуванням «Лиса» цей відділ успішно перебув зиму 1944-1945 рр., не втративши боєздатності та провівши в цей час низку успішних боїв, наскоків і засідок. У квітні 1945 р. він був підвищений до ступеня хорунжого УПА і нагороджений Срібним Хрестом бойової заслуги І кл. 26 квітня М.Хвалібота здійснював оперативне командування відділами УПА під час наскоку на райцентр Радехів. Потім був призначений командиром новоствореної сотні «Тигри». На жаль, через дії агентури цей відділ до початку 1946 р. припинив існування. М.Хвалібота перейшов на працю у підпільну мережу ОУН, певний час виконував обов'язки військового референта Кам'янецького надрайону. У цей час він написав цілу низку нарисів.

Після загибелі «Лободи» та друзів Кам'янецький надрайон було розформовано і розділено між двома іншими надрайонами Сокальської округи: Куликівський та Новояричівський райони відійшли до Жовківщини, Кам'янка-Бузький та Новомилятинський — до Радехівщини. Боротьба на терені, яким свого часу керував Микола Федина-«Лобода», продовжилася і тривала аж до 1953 року...

Кому відомі подробиці діяльності Миколи Федини, його побратимів, відділів УПА та підпілля ОУН на Кам'янеччині, просимо писати на електронну адресу **mrz@ukr.net** або на адресу редакції.

Володимир МОРОЗ

АКТУАЛЬНА ЕСЕЇСТИКА ВІД ДОНЦОВА

Нещодавно дрогобицький науково-ідеологічний центр ім. Дмитра Донцова презентував своє нове знакове видання: книгу Дмитра Донцова «Хрестом і мечем». Видання здійснене у Тернополі за підтримки Всеукраїнського об'єднання «Свобода». Про значення цього спільного культурного проекту нам розповів упорядник і автор передмови, керівник НІЦ ім. Д.Донцова Олег Баган.

Прес-служба історичного клубу «Холодний Яр»

– Про перевидання підсумкової книги Дмитра Донцова (вперше вона була видана в Торонто у 1967 р.) ми мріяли давно. Це дуже цілісна й концептуальна збірка ідеологічних есеїв, яка майже ідеально передає проблематику та ідеологічні устремління автора. Вона складається із праць міжвоєнного і повоєнного періодів творчості Донцова. Таким чином, читач може зрозуміти широкий і контрастний спектр проблем, які інтерпретував знаний український мислитель, моделюючи національне виживання й ідейно-духовне зміцнення українства у вельми складні часи. Загалом книга концентрує в собі багато філософського, візіонерського, культурологічного матеріалу і тому матиме важливе інтелектуальне звучання в сучасності.

Такі есеї, як «Дух наших історичних традицій», «За який провід?», «Об'єднання чи роз'єднання», «Маса і провід», «Кількість чи якість?», «Орден – не партія», належать до міжвоєнного періоду. Усі вони мали етапне значення і виходили окремими брошурами у серії «Книгозбірня Вісника», яку видавав Д.Донцов як додаток до свого журналу «Вісник» і що мала за мету подати українському читачеві концепцію ідейного виховання. У книжках цієї серії передусім трактувалися питання сенсу історії, теорії еліт, формування героїчного типу особистості, загроз цивілізації масового виробництва, основ націоналізму різних народів, принципів історичного успіху тощо. Значною мірою на цих книжках формувалося у 1930-ті роки нове покоління ОУН. (Хоча сьогодні чомусь знаходяться «історики», які доводять, що Д.Донцов не мав впливу на ОУН або цей вплив був лише негативним, бо так їм кажуть ліберали, які загалом ненавидять історію українського націоналізму і всіляко перекручують її. У такий спосіб, як на мене, формується новітнє двійкарство, тобто внутрішній опортунізм, який веде до вихолощення ідейного змісту націоналізму.) До слова, зараз нами підготовлена до друку велика збірка інших есеїв із серії «Книгозбірня Вісника», гадаю, навесні 2011 р. вона теж побачить світ.

Історіософський есей «Дух наших історичних традицій» (у варіанті 1937 р. «Де шукати наших історичних традицій?») ідеально розкриває духовну сутність української історії. Цю працю, на мою думку, повинен прочитати кожен українець, настільки вона багата історіософськими спостереженнями, духом героїки, оригінальними інтерпретаціями постатей і подій, і головне, сповнена національною гідністю, гартує національний характер.

Решта міжвоєнних есеїв присвячені переважно питанням ідеологічним і політичним: як сформувати якісну еліту? Як навчитися перемагати в історії? Що таке дух орденства, посвяти? Яким має бути справжній провідник? Як керувати масами? Що надихає, а що призводить до змаління народів? Як розбудити активність людей? Що загрожує матеріалістичній цивілізації? Загалом ця есеїстика сповнена маси цікавих фактів зі світової історії, пересипана влучними висловлюваннями видатних діячів і мислителів минулого.

Нагадаю, що Д.Донцов ідейно розвивався під впливом таких неординарних мислителів, спадщина яких є справжньою квінтесенцією західної мудрості, як Дж.Мадзіні, А.Шопенгауер, Т.Карлайл, Ґ.Лебон, О.Шпенглер, В.Парето, Ш.Морра, М.Беррес, Ґ.Моска, В.Зомбарт тощо. Тому його есеї містять ніби згусток їхніх теоретизувань і узагальнень, є своєрідною збіркою історіософських і націософських афоризмів у дусі європейського траціоналізму та націоналізму.

Три есеї післявоєнного періоду – «Демаскування шашелів», «Хрест проти диявола», «Від містики до політики» – містять більше філософії, релігійних переживань, культурологічних узагальнень. У них Д.Донцов розгортає критику західної матеріалістично-ліберальної цивілізації, збудованої на прагматичному цинізмі, безбожницькій, плебейській за духом (бо потурає низьким смакам мас, відірваних від справжньої високої культури). Водночас він робить актуальні застороги щодо вічного і неухильного (бо побудованого на шовінізмі) російського імперіалізму, який завжди ніс і несе деструкцію правдивим європейським принципам і цінностям.

Донцов однозначно доводив: будь-яка орієнтація на імперіалізм, на підкорення і «перемелювання» інших народів завжди вестиме до злочинів проти людства, до політичної фальші й облуди, як це сталося з німецькими нацистами, з російськими комуністами і стається із західними космополітичними лібералами.

Не можу більше коментувати твори Д.Донцова за браком місця, наголошу лише, що мають вони неабияку актуальність для сучасних українських політиків та ідейних публіцистів. На цьому, власне, наголошують у своїй передмові лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок та у післямові – голова Тернопільської обласної ради, член керівництва ВО «Свобода» Олексій Кайда.

Відзначу, що збірка «Хрестом і мечем» видана в доволі якісному поліграфічному виконанні, центр ім. Д.Донцова забезпечив літературне редагування текстів (дякую за допомогу Ользі Гриці) для того, щоб сучасник зміг легше сприйняти їхній зміст (як відомо, діаспорний правопис має низку незручностей для теперішнього українського читача).

Зараз ми підготували до друку ще одну книжку Дмитра Донцова – «Дух Росії» (перше видання – 1961 р.), написану німецькою мовою для західного світу. Нагадаю, що Д.Донцов публікувався різними іноземними мовами (німецькою, французькою, англійською, польською) для того, щоб донести світові українську проблематику, яка дуже часто фатально замикалася (і замикається сьогодні) в російському імперському просторі й російському інформаційно-пропагандивному полі. Ми організували переклад цієї оригінальної книжки українською мовою і невдовзі праця вийде друком. ШП

Вшановувати героїв стало традицією

Для націоналістів завжди було святою справою вшановувати полеглих героїв. Підтримують цю добру традицію і нинішні патріоти Приірпіння Київської області.

У 2002 році в селі Мигалках Бородянського району було встановлено пам'ятник воїнам УПА, які полягли тут у нерівному бою за волю України 30 березня 1944 року. Двічі на рік – на свято Трійці і на Покрову – ми приїжджаємо на могилу для вшанування полеглих героїв. Спочатку ми й не знали, що то були за хлопці, звідки і куди йшли. Відомо лише, що загинуло 12 воїнів УПА.

Завдяки Володимиру Сергійчуку, відомому історикові, тепер відомо, що то була сотня «Лисогора», яка налічувала 180 повстанців і тереном бойових дій якої були північні райони Житомирської і Київської областей.

Як свідчать архівні дані, серед повстанців були мешканці навколишніх сіл, зокрема і Мигалок. Після багатьох кривавих боїв сотня «Лисогора» відійшла на захід. На зміну у січні 1945 року прийшли нові повстанці під керівництвом сотенного «Романа», які боролися понад 10 років.

Свій останній бій сотенний «Роман» – Володимир Кудря – і його побратим «Лис» – Олександр Усач прийняли 8 липня 1955 року в селі Сушках Коростенського району Житомирської області. Билися до останнього і загинули геройською смертю, а ворогові не здалися. Сотенний «Роман» був керівником ОУН-УПА на Київщині, звітував безпосередньо Головнокомандувачу УПА Василеві Куку. Є архівні дані.

На місці останнього бою сотенного «Романа» і його побратима «Лиса» нині встановлено пам'ятний знак, куди щороку 8 липня приїжджають вдячні патріоти України з Києва, Житомира, Коростеня, Ірпеня, Бородянки і Бучі. Приходять і мешканці села Сушок, зокрема і сільський голова Федір Харченко.

Хотілося б згадати і останні наші відвідини повстанської могили в с. Мигалках. Приїхали друзі-націоналісти – як старшого віку, так і молоді, що особливо нас радує. А ще були члени ВО «Свобода», Конґресу Українських Націоналістів, Молодіжної станиці Київського Братства ОУН-УПА і наші побратими з Коростенської станиці Братства ОУН-УПА.

Отець Леонід із Коростеня відслужив заупокійну панахиду за загиблими і виголосив патріотичну промову; молитву Українського Націоналіста прочитав член Молодіжної станиці Київського Братства ОУН-УПА Андрій Григоренко; цікавими були і виступи Миколи Коханівського, який наголосив на необхідності боротьби за Україну, та представника ВО «Свобода» Парасковії Бєлової. Змістовною була промова голови Коростенської станиці Братства ОУН-УПА Бориса Черниша. Затамувавши подих, слухали виступ колишнього стрільця УПА Карпа Шостака про буремні дні його молодості. Патріотичні мотиви були виголошені і головою Бучанської організації ВО «Свобода» Володимиром Завертановим.

На закінчення присутні проспівали декілька патріотичних пісень та гімн України. Закінчили захід поминальним обідом. Загальне враження в усіх чудове. Ми гуртом зробили одну добру справу – вшанували загиблих героїв.

Микола ЛАБУНСЬКИЙ,
член Київського крайового Братства ОУН-УПА

На Прикарпатті вшанували пам'ять націоналістів, розстріляних гестапівцями

17 листопада громадськість Івано-Франківська вшановувала пам'ять 30 українських націоналістів, які були розстріляні гестапівцями 17 листопада 1943 року.

Біля бронзового пам'ятника розстріляним членам ОУН священики відслужили панахиду за загиблими.

Було встановлені державні прапори із чорними стрічками, у почесній варті стояли ветерани УПА, члени Конґресу Українських Націоналістів. Після панахиди відбулося поминальне віче.

У своєму виступі голова Івано-Франківської обласної організації КУН Богдан Борович наголосив на необхідності пам'ятати історичне минуле без перекручування фактів і бути гідними послідовниками загиблих. За його словами, маємо все зробити, аби Українська держава стала такою, за яку віддавали життя українці.

Голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю Фотій Володимирський визнав, що в Україні є чимало людей, які не хочуть визнати справжніх борців за волю України героями.

Краєзнавець Петро Арсенич навів історичні факти цієї трагічної події. Також було зачитано спогади очевидців подій, коли 14 листопада 1943 р. німці влаштували облаву під час вистави в міському театрі, а провокатор вибрав серед затриманих членів місцевої організації ОУН; за три дні спійманих засудили і розстріляли.

Представники громадськості міста, влади, лідери політичних партій поклали вінки та квіти до пам'ятника страченим, запалили свічки.

РУХ І СПОКІЙ У СКУЛЬПТУРІ ВОЛОДИМИРА ШОЛУДЬКА

Володимир Шолудько закінчив Київський державний художній інститут, творчу майстерню видатного українського скульптора Василя Бородая.

Оксана РЕМЕНЯКА, кандидат мистецтвознавства, м. Київ

Він є яскравим представником київської скульптурної школи, в якій переважає монументалізм, сповідується строга злагодженість форми, внутрішня експресія та бездоганне оперування засобами пластики. Його твори належать до кращих зразків української монументальної скульптури, що відмічені композиційною ясністю, логічною вмотивованістю та врівноваженістю скульптурного образу.

Скульптор є автором пам'ятників Тарасові Шевченку у Ковелі, Уласу Самчуку у Рівному, «Загиблим воїнам» у Рокинях, Климові Савуру у Рівному, пам'ятного знака льотчику К.Арцеулову у Луцьку. За монументальний образ Дмитрія Ростовського (Туптала) Володимира Шолудька нагороджено орденом св. Володимира III ступеня. У даний час скульптор працює над створенням пам'ятник Тарасу Бульбі у м. Дубно. За задумом авторів – Володимира Шолудька, Стефана Загайкевича та Юрія Козерадського, – це кінна скульптура на гранітному постаменті. Постать вершника витримана у чітких пропорціях до всього монументу, вирішена узагальнено і монументалізовано. Експресія, якою просякнута ідея пам'ятника, не порушує принципів монолітності композиції, не грішить надмірною патетикою, подрібненістю та зайвою деталізацією, які зазвичай є прикметою несмаку. Почуття міри і стилю, бездоганне володіння засобами пластики – це показна риса творчої манери авторів монументу, усі форми якого підпорядковані логіці загальної ідеї образу.

У роботах Володимира завжди ретельно пророблені об'єми, м'які й виразні динамічні контури подані у стрімкому, впевненому русі. Його скульптури відзначаються щедрим, соковитим ліпленням, вправністю в оперуванні матеріалом, пошуком внутрішньої динаміки ядра брили, що органічно співіснує з простором та архітектурним середовищем, вони вражають досконалим відчуттям матеріалу, напруженим ліпленням об'ємів.

Засаднича ідея творів Шолудька – рух і спокій як основа життєвої рівноваги, форма, яка перебуває у процесі перетворення, готуючись до тривалого буття – метафора недоговореності як спроба змусити глядача мислити самостійно. Володимир володіє тонким відчуттям пластики скульптурної форми, у своїх пластичних розв'язаннях він не прагне оволодіти нею, а навпаки, пристосовує цю форму до змісту, впливаючи силою своєї переконливості, психологічною виразністю та тонким художнім втіленням образу.

На світлинах: «Пам'ятник Г.Гонгадзе та журналістам, які загинули за правду»; модель пам'ятника «Тарас Бульба» м. Дубно Рівненської області; Благословенна грамота.

Повернення у бронзі

14 листопада 2010 року у селі Поториці Сокальського району Львівської області відбулося урочисте відкриття та освячення погруддя видатному громадському та політичному діячеві Володимиру Макару. 4 січня 2011 р. виповниться 100 років від його дня народження.

Ініціатором та організатором спорудження погруддя виступив Благодійний фонд «Літопис УПА» імені В.Макара, облаштування території здійснено за кошти місцевого бюджету, меценатів та громади села Поториці.

Автори — відомий львівський скульптор Петро Кулик та архітектор Володимир Блисюк.

З визначною подією громаду привітали голова Сокальської райдержадміністрації Микола Мисак, голова районної ради Олег Солодяк, сільський голова Роман Смик, голова Львівського обласного Благодійного фонду «Літопис УПА» Микола Посівнич та інші.

Біографічна довідка

В.Макар, батьки якого були вихідцями з с. Поториці, народився у м. Станіславі. За підпільну працю в ОУН зазнав переслідувань та арештів, був ув'язнений у Березі Картузькій. На початку 1941 року саме він оголосив у Сокалі від імені ОУН про відновлення української державності Актом 30 червня 1941 р. За дорученням ОУН працював у Закордонному Представництві УГВР в Австрії, згодом переїхав до Бельгії, а потім – до Канади. Працював як провідний діяч Спілки Української Молоді, Ліги Визволення України, був членом Головної Управи Товариства колишніх вояків УПА, одним з ініціаторів, засновників і членів редколегії серійного видавництва «Літопис УПА». Автор багатьох книг про визвольні змагання українського народу, чотиритомного видання «Спогади та роздуми», чисельних хронікальних публікацій про боротьбу УПА в 1937-1947 роках. Помер В.Макар у 1993 році в м. Торонто (Канада).

Вітаємо!

До 100-річчя члена ОУН (р), учасника національно-визвольної боротьби, в'язня польських, німецьких та большевицьких тюрем і таборів — друга Максима Гнатовича ФАРЕНЮКА.

Всеукраїнське Братство ОУН-УПА вітає Вас і поздоровляє зі сторічним ювілеєм нелегкого бойового життя. З цієї славної нагоди Головна Булава ВБ ОУН-УПА нагороджує медаллю «100-ліття Головного Провідника ОУН Степана Бандери» № 2180 і грамотою до медалі. Нижче наводимо рядки з Вашої автобіографії.

«Я, Фаренюк Максим Гнатович, народився 24 листопада 1910 року в селі Вишгородок Лановецького району Тернопільської області.

До ОУН вступив у 1932 році і отримав псевдо «Збруч». Під час навчання у Львові в 1935 році був заарештований поляками і засуджений за націоналістичну діяльність на п'ять років. Термін відбував у Кременці до початку Другої світової війни.

Польща стала першою жертвою двох світових хижаків — Гітлера та його колеги Сталіна, які скріпили це відомим договором Молотова-Ріббентропа, а потім жадібно ділилися своєю першою здобиччю, і вже 17 вересня 1939 року АЧ перейшла польський кордон.

У цей час терміново всім в'язням по всіх тюрмах прийшло шептане попередження, щоб вони, при нагоді, рятувалися з тюрем, як хто може, щоб не попастися в лапи НКВДистам. Тоді і я, Максим Фаренюк, пішов своєю дорогою, скоро з'язався з Організацією і дальше проводив роботу проти нових уже німецьких окупантів. У 1942 році вступив у боївку «Крука», яка вела бої проти німецької жандармерії в Лановецькому, Вишневецькому, Кременецькому та інших районах. У 1943 році несподівано був схоплений гестапо і посаджений у Кременецьку в'язницю, одначе командир боївки «Крук» зробив успішний напад на охорону та визволив всіх ув'язнених, і мене також, та охочими поповнив боївку.

Навесні 1944 року після приходу большевиків мене в березні мобілізували в армію та відправили в Воронезьку область, де мене арештувало НКВД і відправило у Горьківські табори Унжлаг, там я був засуджений московським ОСО на 10 років таборів і п'ять років заслання за статтею 58-1а, 58-11 УК РСФСР.

З таборів був звільнений у 1954 році та засланий в Красноярський край.

У даний час живу у Кривому Розі».

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ
Київ • Лондон • Мюнхен • Нью-Йорк • Торонто

Засновник ТОВ «Українська Видавнича Спілка»

Директор: Максим Макар admin@yaroslava.kiev.ua

вул. Ярославів Вал, 9, а/с 276, м.Київ, 01034, Україна

Тижнева всеукраїнська газета

Головний редактор: Віктор Рог
tel +38 (044) 279-81-33 rog@yaroslava.kiev.ua

Інформаційний відділ: Ганна Філічева
tel +38 (044) 278-63-49 press@yaroslava.kiev.ua

Відділ розповсюдження: tel/fax +38 (044) 279-41-22

Технічний відділ: Оксана Сванідзе
+38 (044) 279-80-86 oksana@yaroslava.kiev.ua

Редакція залишає за собою право скорочувати та редагувати статті.
За достовірність газетних публікацій несе відповідальність автор.
Матеріали подані в редакцію, не повертаються і не рецензуються.
При передруку посилання на газету обов'язкове.
Редакція не завжди згідна з думкою автора.
Листування з читачами тільки на сторінках часопису.

Свідоцтво КВ № 2157 від 16.09.1996
Передплатний індекс — 30504
Друк: ПП Макар ММ
Друк офсетний. Зам. 24/11
Загальний наклад — 10000

ISSN 0488 6860